

Днями дивився по телевізору інтерв'ю директора ДСП ЧАЕС, котрий стривожено каже про те, що не лише Україна, а й вся Європа, ініціаторка закриття ЧАЕС, має під власною сідницею "четвертий реактор" доволі більшої сили, ніж той, що вибухнув 1986-го року. Після квітня названого року світ, як на мене, заспокоївся. Звідусіль плином потекли повідомлення про те, що на Чорнобильській все "ок'ей", завдяки відвідань ЧАЕС високими по-

проблем. Не просто арифметичних - геометричних. Звівши "саркофаг" (тимчасове укриття, - авт.), ніхто з проєктантів, науковців, та й самих виконавців не думали й не гадали, що довгоіснуючі радіоактивні речовини сумарною активністю близько 20 мегаюри, знаходяться в об'єкті, не мають "фізичних бар'єрів" на шляху поширення радіоактивності в навколишнє середовище.

Далі - більше... З часом виявилось, що "будівельні конструкції "саркофага" не відпові-

"ура" пройшла інформація про те, що десь у якомусь українському "КБ" розробили робот, який заткнув за пасок усі разом узяті японські. Будь-яка радіація, йому, як кажуть, "по-барабану..." Але ж де він, отой "кібер-герой українсько-чорнобильської" нації? Чому його бракує саме там, в "окремих приміщеннях", куди вже, повірте, ніхто з наших солдатиків не піде.

І далі...
"На майданчику навколо об'єкта (четвертий реактор -

лишнього середовища від впливу радіоактивних матеріалів здійснюється поточна експлуатація "Укриття", - читаю в прес-релізі. - У роботі знаходяться системи контролю параметрів і паливовмісних мас (ПВМ), ведеться контроль за концентрацією аерозолів у приміщеннях і на майданчику об'єкта "Укриття", контроль викидів довгоіснуючих нуклідів, контроль активності води, контроль стану будівельних конструкцій, здійснюються роботи з пілопоглинання".

Контроль, контроль, контроль...

Мінпаливенерго. Кабінетом Міністрів переглянутий порядок прийняття річної програми робіт на об'єкті "Укриття".

Разом із тим, неповне і несвоєчасне надходження бюджетних коштів на ДСП призвело до невиконання робіт у 2002 році.

Не забезпечене фінансування проведення поточних ремонтів системи контролю. У випадку, якщо ситуація не зміниться, інструментальний контроль над об'єктом "Укриття" буде втрачений.

Ігор ЧИЖ, журналіст

Не дай Бог

Або кинута напризволяще?

Таке враження складається навколо Чорнобильської атомної. Сплило два роки після її закриття, а досі стоїть першорідна проблема: де гроші на отой грандіозний європейсько-американський проєкт, коли Україні обіцяли золоті гори, котрі, зрештою, народили маленьких, сірих гризунів...

садовцями держав мало не всього світу "достигнуто соглашение" (фраза Михайла Горбачова) стосовно найбільшої ядерної катастрофи двадцятого сторіччя. Чорнобиль, мовляв, під контролем...

І що цікаво. Він, тобто Чорнобиль, був дійсно під контролем (невиспним) міжнародної спільноти до моменту закриття останнього, третього реактора (15 грудня 2000 року). Поверхова оцінка трагедії вісімдесят шостого року призвела до хибного розуміння наче-то істини: головне, зупинити небезпечний об'єкт... А далі?

Гортаю прес-релізі державного спеціалізованого підприємства "Чорнобильська АЕС" і, повірте, дивуюся. Дивуюся хоробрості, самовідданості нашого народу, краці й мужні представники якого першими дістали невидимий вирок.

Будівництво об'єкта "Укриття", в народі "саркофага", - почалося 20 травня й тривало до листопада 86-го року. Пам'ятаю, як із Києва суцільним потоком, одна за одною, йшли на Чорнобиль бетонозмішувальні авто, з номерами України, Білорусії, Росії... Вони перевезли 400 тисяч кубометрів бетону, сім тисяч тонн металоконструкцій, десятки тисяч тонн іншого допоміжного матеріалу, аби забетонувати, закріпити, задушити смертоносні викиди. 30 листопада 1986 року Державна приймальна комісія прийняла на технічне обслуговування законсервованій енергоблок № 4 Чорнобильської АЕС. І відтоді розпочався відлік

дають вимогам нормативно-технічна документації з безпеки щодо механічної стійкості, структурної цілісності, конструктивної надійності..." І ще не менш втішне: "Стан будівельних конструкцій погіршується, а ймовірність їх руйнування зростає".

Особисто я, повірте, теж було заспокоївся стосовно Чорнобильської атомної станції. Думав так: коли вже всім і все відомо, держава, котра зобов'язана піклуватися про мій спокій, як і спокій усього українського народу, подбає про це без мого, як і народу, втручання.

Знову цитую прес-релізі: "Наявність ядерних матеріалів у кількості близько 200 тонн (за консервативними оцінками), щодо яких відсутні засоби активного впливу на їхню критичність, може призвести потенційну можливість виникнення ланцюгової реакції, що самопідтримується (СПР)".

І далі: "На сьогоднішній день неможливо цілком забезпечити контроль за станом об'єкта, в тому числі за станом ядерних і радіоактивних матеріалів внаслідок обмеженого доступу в окремі приміщення, що ускладнюється високими полями радіації".

...Господи, пам'ятаю, як у нашій вітчизняній пресі на

авт.), під шаром ґрунту, піску, бетону, щепеню знаходиться значна кількість радіоактивних речовин, які не ізолювані від гідрологічного середовища". Це - висновок спеціалістів. "А до чого тут ми, народ?" - Запитає мене читач. Відповім. Саме ми, отой пересічний народ, повинні подумати, зважити й вирішити, що газетно-паперовою штурою від Чорнобильської трагедії ми не одгородимося. Надто тонка вона й не надійна. І коли обласними центрами, в Києві також, прокотилися марші-пікети чорнобильців-інвалідів, чорнобильців-ліквідаторів з вимогою до влади повернутися обличчям до проблем Чорнобиля і постраждалих від його всесвітньо-відомого вибуху, - я переконався: нація прокинулася... Український народ зрозумів, що, пропустивши кризу власне серце, ненароджені покоління руйнівний "атомний спис", він не може спокійно споглядати байдужу зверхність до проблем невеличкого, але такого страшного й не передбачуваного об'єкту на мальовничому березі колись не менш мальовничої річки... Чорнобиль не спить!

Це в переносному значенні. В прямому він дійсно не спить. "З метою захисту людей і навко-

читаю ці рядки й думаю гірку думу... Звіт цей писався "від... і для ліхтаря". Наших деяких чиновників таке "паперотворення" повністю влаштовує, бо ж воно за загальними фразами приховує головне: змогу вмити руки при будь-якій ситуації. Конкретики вони бояться, як бджоли диму, і як бджоли, гуртом і водночас відстоюють свої чиновницько-корпоративні інтереси. Було б у звіті ДСП "ЧАЕС" сказано, що кількість радіації, що витекла вчора з четвертого реактора, (кількість називається обов'язково) спричинить завтрашню смерть, або різке погіршення здоров'я жителів, наприклад, Вишгорода, - довелось б отим деяким чиновникам одривати свої сідниці від м'яких шкіряних крісел і їхати туди, куди їм геть не хочеться їхати.

І не просто їхати, а й вживати конкретних заходів, з виділенням техніки, медикаментів, коштів... І все це, повірте, є. До недавнього бракувало одного: здорового глузду при прийнятті бюджету на 2003 рік. Цитую знову прес-релізі: "Для поліпшення ситуації з фінансуванням робіт на об'єкті "Укриття" прийняте рішення про єдиного розпорядника бюджетних коштів для ДСП "ЧАЕС" -

Для забезпечення безпечної експлуатації об'єкта "Укриття" у наступному році в установленний термін розроблений і представлений на узгодження проєкт "Комплексної програми робіт на об'єкті "Укриття" на 2003 рік". Для реалізації програми необхідне отримання бюджетних асигнувань у розмірі 38 млн. грн. У проєкті Закону про бюджет на 2003 рік на підтримку об'єкта "Укриття" у безпечному стані передбачено виділення 26 млн. грн."

На щастя, здоровий глузд при обговоренні проєкту закону все-таки перемаг. Зупинилися на цифрі 38 млн. "Обсяг фінансування, пропонований у проєкті бюджету на 2003 рік, не дозволив би забезпечити надійне утримання радіоактивних речовин, здійснювати технічне обслуговування і ремонт обладнання контролю за станом об'єкта, проводити роботи із зміцнення найбільш критичних будівельних конструкцій".

Наприкінці минулого року зацікавлені читачі, мабуть, звернули увагу на невеличку інформацію, що геть непомітно промелькнула практично майже в усіх ЗМІ. В ній йшлося про те, що нарешті уряди Америки, Франції, Англії виділили деционні кошти й відрядили значущих людей-спеціалістів для вивчення можливостей зведення сталевого укриття над зруйнованим четвертим реактором.

(Продовження читайте в наступному числі газети)